



**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

«ЗЕМЕЛЬНЕ ПРАВО»

Ступінь вищої освіти	<i>Бакалавр</i>
Освітньо-професійна програма	<i>«Право»</i>
Факультет	<i>Юридичний</i>
Кафедра	<i>Цивільно-правових дисциплін</i>
Семестр	<i>VII</i>
Кількість кредитів	<i>3</i>
Мова викладання	<i>українська</i>

Викладач	<i>к.ю.н., доцент Микулець Віталій Юрійович</i>
Контактна інформація	mikul2021@ukr.net

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація	<p>Навчальна дисципліна «Земельне право» спрямована оволодіння знаннями щодо його особливостей, основних понять, інститутів та галузей. Дисципліна «Земельне право» передбачає також отримання навиків роботи з нормативно-правовими актами земельного законодавства.</p> <p>Студенти зможуть здобути знання про: поняття та основні категорії земельного права; структуру та систему земельного права; функції та завдання науки земельного права; основні законодавчі та нормативно-правові документи, що регулюють земельні правовідносини; основні напрями земельної політики держави; нормативно-правові документи, що закріплюють право власності на землю та право землекористування; перспективи розвитку земельного права.</p>
Мета та цілі	<p>Оволодіння теорією і методологією земельного права, вивчення законодавства у галузі землекористування, охорони та відтворення земельних ресурсів, формування навиків його застосування на практиці, вироблення у слухачів нового якісного стану екологічного мислення, формування культури особистості, яка проявляється в її еколого-правовій свідомості, мисленні, поведінці та практичній діяльності. Завданнями вивчення курсу «Земельне право» є: 1) ознайомлення студентів із змістом правових інститутів земельного права; 2) формування розуміння теоретичних та практичних проблемах правового регулювання земельних відносин і шляхів та методів їх вирішення; 3) на практичних заняттях виробити у студентів вміння тлумачити нормативно-правові акти, виявляти самостійність і творчий підхід до вирішення практичних ситуацій у сфері земельних відносин.</p>
Результати навчання	<p>Знати земельне право як один з комплексних розділів права; вміти аналізувати джерела земельного права; знати та вміти використовувати земельні права та обов'язки громадян; розуміти й усвідомлювати юридичну відповідальність за правопорушення в сфері земельних відносин; вміти</p>

	аналізувати акти, що входять до системи земельного права.
Соціально-психологічні аспекти професійної компетентності (Soft skills)	Під час вивчення дисципліни студент отримує можливість формувати та розвивати soft skills - соціально-психологічні аспекти професійної компетентності: здатність аналізувати та оцінювати, інтерпретувати; здатність логічно і системно мислити, креативно діяти; планувати та управляти часом, презентувати себе і свою позицію; діяти відповідально.
Пререквізити	Базові знання з дисциплін: «Адміністративне право», «Екологічне право» «Цивільне право»

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Тема	План, короткі тези	Завдання
Тема 1. Предмет, джерела і система земельного права..	Юридична природа земельного права України. Принципи земельного права України. Методи в земельному праві України. Система і структура земельного права України. Співвідношення і взаємодія земельного права з іншими галузями правової системи. Правове забезпечення та основні етапи земельної реформи в Україні.	Анотація матеріалу, практичні завдання
Тема 2. Джерела земельного права	Конституційні норми і принципи регулювання земельних відносин. Кількісні і якісні показники в системі джерел земельного права України. Земельні кодекси України як джерела земельного права: порівняльний аналіз. Юридична природа Декретів КМ України в системі джерел земельного права України. Укази Президента України з питань реформування земельних відносин у сільському господарстві як джерела земельного права України. Закон про Державний бюджет на поточний рік в системі джерел земельного права.	Практичні завдання
Тема 3. Правове забезпечення земельної реформи.	Коло об'єктів, суб'єктів та інфраструктура ринку земель в Україні. Повноваження органів державної влади та органів місцевого самоврядування у сфері ринку земель. Організація і регулювання ринку земель. Порядок продажу земельних ділянок, що перебувають у державній та комунальній власності та у власності громадян і юридичних осіб. Механізми земельних торгів та аукціонів. Вимоги до діяльності земельних бірж, проведення аукціонів, конкурсів. Склад підготовчих етапів до продажу земельних ділянок.	Практичні завдання
Тема 4. Правові режими всіх категорій земель.	Землі сільськогосподарського призначення. Землі житлової та громадської забудови. Землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення. Землі оздоровчого призначення. Землі рекреаційного призначення. Землі історико-культурного призначення. Землі лісгосподарського призначення. Землі водного фонду. Землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення. Земель запасу. Земель резервного фонду.	Практичні завдання,
Тема 5. Види прав на землю..	Речові права на землю. Право власності на землю фізичних та юридичних осіб. Право власності на землю територіальних громад та держав. Право власності на землю Українського народу. Право колективної власності на землю. Інші види прав на землю	Практичні завдання. підготовка презентацій.
Тема 6. Право власності на землю.	Поняття права власності на землю та особливості його об'єкту. Особливості змісту права власності на землю. Особливості права володіння земельними ділянками. Особливості права користування земельними ділянками. Особливості права розпорядження земельними ділянками. Форми права власності на землю. Право власності на землю фізичних та юридичних осіб. Право власності на землю територіальних громад та держав. Право власності на землю	Практичні завдання. підготовка презентацій

	Українського народу. Право колективної власності на землю. Особливості права спільної власності на землю.	
Тема 7. Набуття та припинення права власності на земельні ділянки..	Особливості набуття за цивільно-правовими угодами земельних ділянок державної та комунальної власності. Порядок продажу земельних ділянок державної власності, на яких розташовані об'єкти підлягаючі приватизації. Особливості виникнення прав на землю державою і територіальними громадами. Особливості застосування спеціальних підстав припинення прав на землю. Порядок вилучення земель у суб'єктів права, порушників земельне законодавство. Особливо цінні землі і порядок їх вилучення. Порядок узгодження питань пов'язаних з вилученням (викупом) земельних ділянок на користь юридичних осіб. Мораторій на відчуження земель с/г призначення. Правове регулювання ринка земель.	Практичні завдання. підготовка презентацій
Тема 8. Право землекористування.	Класифікація правових титулів землекористування. Окремі титули права землекористування, їхній зміст та загальна характеристика. Особливості підстав виникнення і припинення права землекористування. Особливості орендного землекористування. Загальна характеристика оренди землі та договору оренди землі. Порядок укладення договорів оренди землі. Умови договору оренди землі. Зміна, припинення, поновлення договорів оренди землі. Суборенда землі.	Практичні завдання. підготовка презентацій
Тема 9. Обмеження та обтяження прав на землю.	Поняття та види обмежень прав на землю. Правове регулювання обмежень набуття права власності на землю. Правовий режим зон з особливими умовами використання земель. Добросусідство. Загальна характеристика підстав припинення прав на землю. Підстави припинення права власності на землю: поняття, види та їх характеристика. Добровільна відмова від права власності або права постійного користування земельною ділянкою. Примусове припинення прав на земельну ділянку. Викуп земельних ділянок для суспільних потреб. Примусове відчуження земельних ділянок з мотивів суспільної необхідності.	Практичні завдання. підготовка презентацій
Тема 10. Земельний в системі державних інтересів і функцій.	Поняття та склад земельного фонду України. Специфіка правового статусу земель запасу та земель резерву. Класифікація земель за основним цільовим призначенням. Порядок зміни цільового призначення земель. Поняття, класифікація функцій органів державної влади та місцевого самоврядування у сфері земельних відносин. Планування територій та землеустрій як функції державного і самоврядного регулювання земельних відносин. Моніторинг земель: поняття, форми, порядок проведення та юридичне значення. Державний земельний кадастр: поняття, зміст, порядок ведення, юридичне значення.	Анотація матеріалу, практичні завдання
Тема 11. Економіко-правовий механізм у галузі використання, охорони та відтворення земель.	Поняття та загальна характеристика економіко-правового механізму у сфері земельних відносин. Правове регулювання плати за землю. Форми плати за землю. Особливості правового регулювання економічного стимулювання раціонального використання та охорони земель. Правове регулювання відшкодування втрат сільськогосподарського та лісогосподарського виробництва.	Анотація матеріалу, практичні завдання
Тема 12. Правова охорона земель.	Поняття, зміст, правові форми охорони землі як основного національного багатства України. Правова охорона ґрунтів та інших сільськогосподарських угідь. Особливості правової охорони меліорованих земель. Правова забезпечення рекультивациі порушених земель. Правове забезпечення використання техногенно забруднених земель. Правове забезпечення консервації земель. Правова охорона земель від забруднення небезпечними речовинами. Нормування і стандартизація у сфері охорони земель.	Анотація матеріалу, практичні завдання

<p>Тема 13. Поняття та види юридичної відповідальності за земельні правопорушення.</p>	<p>Підстави та порядок розгляду земельних спорів в органах, уповноважених їх розглядати за законодавством України. Кримінальна, адміністративна, цивільна відповідальність за порушення земельного законодавства. Відповідальність за самовільне заняття земельної ділянки. Відповідальність за самовільне будівництво будівель або споруд. Відповідальність за забруднення і псування земель. Відповідальність за руйнування родючого слою ґрунту, невиконання обов'язків по рекультивації земель. Відповідальність за захоплення або спотворення даних земельного кадастру. Відповідальність за самовільний відступ від проектів внутрішньогосподарчого землеустрою і за знищення межових знаків.</p>	<p>Практичні завдання. підготовка презентацій</p>
<p>Тема 14. Захист земельних прав.</p>	<p>Механізми захисту прав на землю. Примусовий викуп земельних ділянок з мотивів суспільної необхідності. Державна реєстрація прав на землю в системі функцій органів державної влади та місцевого самоврядування у сфері регулювання земельних відносин. Державний і самоврядний контроль у сфері регулювання земельних відносин. Вирішення земельних спорів як функція органів державної влади та місцевого самоврядування у сфері земельних відносин.</p>	<p>Практичні завдання.</p>

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Основна:

1. Земельне право України навч. посіб. / Є. І. Федик [та ін.]. Львів : Новий Світ 2000, 2015. 220 с.
2. Земельне право України : Навчальний посібник / За загальною редакцією Мироненко В. П. Київ: Алерта, 2018. 350 с.
3. Земельне право України: загальна частина: навч. посібн. / А. І. Ріпенко, О. М. Пашенко. Київ : ВД «Дакор», 2016. 236 с.
4. Мироненко В. П. Земельне право України: Навчальний посібник / За загальною редакцією В. П. Мироненко. Київ.: Алерта, 2018. 350 с.
5. Земельне право : навч. посібник / О. І. Баїк, У. П. Бобко, М. С. Долинська, А. О. Дутко, Н. М. Павлюк; за ред. О. І. Баїк. Львів : Навчально-науковий Інститут права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка», 2020. 326 с.
6. Корнєєв Ю. В. Земельне право України: Навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 200 с.
7. Третяк А. М., Дорош О. С. Управління земельними ресурсами: навч. посіб. Київ: ТОВ "ЦЗРУ". 2016. 462 с.
8. Шеремет А. П. Земельне право України: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2015. 631 с.

Допоміжна:

9. Володін М. О. Основи земельного кадастру: навчальний посібник Київ, 2000. 320 с.
10. Земельне право України: навч. посібник / І. І. Килимник, О. І. Міхно ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2015. 166 с.
11. Земельний кодекс України: Науково-практичний коментар / За заг. ред. В. І. Курило., Київ: Центр учбової літератури, 2013. 536 с.
12. Землі сільськогосподарського призначення: права громадян України. Науково-навчальний посібник / за ред. Н. І. Титової. Львів: ПАІС, 2005. 368 с.
13. Коваленко Т. О., Марченко С. І. Правове регулювання господарської діяльності в агропромисловому комплексі України. Навчальний посібник. Київ: Юрінком Інтер, 2015. 296 с.
14. Корнєєв Ю. В. Земельне право. 2-ге вид. перероб. та доп. Навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 248 с.
15. Лихогруд М. Г. Дехтяренко Ю. Ф., Манцевич Ю. М., Палеха Ю. М. Методичні основи грошової оцінки земель в Україні. Київ: Профі, 2002. 256 с.
16. Літошенко О. С. Земельне та аграрне право : навч. посіб. / О. С. Літошенко; М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київський нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана». Київ: КНЕУ, 2013. 525 с.
17. Мартин А.Г., Тихенко О.В., Паламарчук Л.В. Земельний кадастр: навчальний посібник. Київ : Медінформ, 2015. 550 с.
18. Мірошніченко А. М. Земельне право України: підручник. Київ : Правова єдність, 2011. 677 с.
19. Мірошніченко А. М. Науково-практичний коментар Земельного кодексу України (за станом нормативно-правових актів і судової практики на 15 січня 2009 рік). Київ: Правова єдність, 2009. 495 с.
20. Мірошніченко А. М., Марусенко Р. І. Науково-практичний коментар до Земельного кодексу України, 3-тє видання, змінене та доповнене. – К.: Алерта; КНТ; ЦУЛ, 2011. 516 с.
21. Носік В. В. Право власності на землю українського народу: монографія. Київ : Юрінком Інтер, 2006. 544 с.
22. Правове регулювання екологічних, аграрних та земельних відносин в Україні: сучасний стан і напрями вдосконалення: монографія / А. П. Гетьман, М. В. Шульга, А. М. Статівка та ін.; за ред. А. П. Гетьмана та В. Ю. Уркевича. Харків: Право, 2012. 448 с.
23. Правові основи майнових і земельних відносин: навч. посібник / кол. авт.; за заг. ред. В. М. Єрмоленка, Київ : Магістр – XXI сторіччя, 2006. 324 с.
24. Семчик В.І. Земельне право України : підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. / В. І. Семчик, П. Ф. Кулинич, М. В. Шульга. Київ.: Вид. Дім «ІнЮре», 2008. 600 с.
25. Шульга М. В. Земельне право. Підручник. Харків: Право, 2014. 520 с.
26. Шуміло О.М. Земельне право України (у схемах): навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ: Хай-Тек Прес, 2012. 287 с.

Законодавство

27. Конституція України від 28 червня 1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
28. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. Відомості Верховної Ради України. 2003. №№ 40–44. Ст. 356.
29. Господарський Кодекс України від 16 січня 2003 р. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 18, № 19–20, № 21–22. Ст. 144.
30. Кодекс законів про працю України, затверджений Законом від 10 грудня 1971 р. Відомості Верховної Ради УРСР. 1971. Додаток до № 50. Ст. 375.
31. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 року. Урядовий кур'єр. 2001. 15 листопада.
32. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 25–26. Ст. 31.
33. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 р. Відомості Верховної Ради Української РСР. 1984. Додаток до № 51. Ст. 1122.
34. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р. [Електронний ресурс]. Законодавство України. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
35. Водний кодекс України від 6 червня 1995 р. Відомості Верховної Ради України. 1995. № 24. Ст. 189.
36. Лісовий кодекс України від 21 січня 1994 р. [Електронний ресурс]. Законодавство України. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
37. Кодекс України про надра від 27 липня 1994 р. Відомості Верховної Ради України. 1994. № 36. Ст. 340.
38. Про сільське господарство: Угода СОТ від 15 квітня 1994 р. [Електронний ресурс]. Законодавство України. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
39. Про державну підтримку сільського господарства України: Закон України від 24 червня 2004 р. Відомості Верховної Ради України. 2004. № 49. Ст. 527.
40. Про сільськогосподарську кооперацію: Закон України від 17 липня 1997 року Голос України. 1997. № 150. 13 серпня. 17. Про фермерське господарство: Закон України від 19 червня 2003 року. Голос України. 2003. 29 липня.
41. Про особисте селянське господарство: Закон України від 15 травня 2003 року. Урядовий кур'єр. 2003. № 106. 11 червня.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Загальна політика	Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати всі заняття згідно розкладу, не спізнюватися. Дотримуватися етики поведінки. Працювати з навчальною літературою, з літературою на електронних носіях і в Інтернеті. При пропуску лекційних занять проводиться усна співбесіда за темою. Відпрацьовувати практичні заняття. Виконати індивідуальне завдання.
Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
Політика щодо академічної доброчесності	Під час виконання завдань вимагається дотримання правил академічної доброчесності. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

ОЦІНЮВАННЯ

Нарахування балів

Види оцінювання	Бали
Змістовий модуль 1 (Теми 1-9)	36
Змістовий модуль 2 (Теми 10-14)	24
Підсумковий контроль – іспит	40

Розподіл балів для оцінювання успішності студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни